

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Muistio
XX.XX.XXXX

Valtioneuvoston asetus huomattavan markkinavoiman yrityksen aikaisemman verkon korvaamisesta tai käytöstä poistamisesta

1. ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Asetuksen tarkoitus

Sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin (917/2014, jäljempänä *viestintäpalvelulaki*) esitetään hallituksen esityksellä HE 98/2020 vp lisättäväksi uusi 81 c §, jossa säädettäisiin menettelystä, jota noudatettaisiin huomattavan markkinavoiman yrityksen poistaessa käytöstä tai korvataessa aikaisempaa verkkoaan. Pykälän 1 momentin mukaan huomattavan markkinavoiman yrityksen olisi ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle, kun se aikoo poistaa käytöstä tai korvata uudella verkolla olemassa olevaa verkkoaan tai sen osia. Ilmoitus olisi toimitettava virastolle sähköisenä ja se olisi tehtävä hyvissä ajoin, viimeistään kuusi kuukautta ennen käytöstä poistamisen tai korvaamisen suunniteltua aloituspäivää. Määräajasta olisi pykälän perusteella mahdollista poiketa, jos käytöstä korvaamisen tai poistamisen aikataulu määräytyy huomattavan markkinavoiman yrityksestä riippumattomista syistä. Tällöin ilmoitus aiotusta korvaamisesta tai poistamisesta olisi tehtävä Liikenne- ja viestintävirastolle viipymättä.

Pykälän 3 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirastolle tehtävään ilmoitukseen olisi liitettävä riittävät tiedot korvaamisesta tai poistamisesta suunniteltavasta huomattavan markkinavoiman yrityksestä, poistettavasta tai purettavasta verkosta sekä suunnitelluista toimenpiteistä. Tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä ja sen sähköisestä tekemisestä annettaisiin valtioneuvoston asetuksella.

Ehdotettu asetus olisi ensimmäinen viestintäpalvelulain 81 c §:n perusteella annettava valtioneuvoston asetus. Pykälä perustuu eurooppalaisesta sähköisen viestinnän säännöstöstä annettuun direktiiviin (2018/1972/EU, jäljempänä *teledirektiivi*). Asetuksen tavoitteena olisi varmistaa, että huomattavan markkinavoiman ilmoitukseensa sisällyttämät tiedot olisivat riittävät, jotta Liikenne- ja viestintävirasto pystyisi arvioimaan niiden perusteella viestintäpalvelulain 81 c §:n nojalla mahdollisesta asetettavien velvollisuuksien tarpeellisuuden.

Asetuksen vaikutukset

Hallituksen esityksessä HE 98/2020 vp on arvioitu viestintäpalvelulain 81 c §:llä olevan mahdollisia vaikutuksia esimerkiksi huomattavan markkinavoiman yritysten investointeihin. Ehdotetussa asetuksessa säädettäisiin kuitenkin huomattavan markkinavoiman yrityksen tekemään ilmoitukseen liitettävistä tiedoista. Näin ollen asetusten mahdolliset vaikutukset rajautuisivat huomattavan markkinavoiman yritykselle ja Liikenne- ja viestintävirastolle aiheutuviin hallinnollisiin kustannuksiin. Toisaalta yrityksille voi aiheuttaa hallinnollisia kustan-

nuksia, jos ne joutuvat tarjoamaan yksityiskohtaisia tietoja ilmoituksen yhteydessä. Toisaalta ilmoitettavien tietojen määrittäminen selkeästi etukäteen saattaa vähentää hallinnollista taakkaa, minkä lisäksi asetuksen mukaan ilmoitettavat tiedot olisivat luonteeltaan sellaisia, joita huomattavan markkinavoiman yrityksellä uskotaan joka tapauksessa olevan. Ilmoituksen tekemiseen liittyvien kustannusten osuus poistamisen tai korvaamisen kustannuksista liepee joka tapauksessa vähäinen.

2. Asetuksen yksityiskohtainen sisältö

1 § Soveltamisala

Ehdotetussa 1 §:ssä säädettäisiin asetuksen soveltamisalasta. Sen mukaan ehdotettua asetusta sovellettaisiin viestintäpalvelulain 81 c §:n 1 momentin mukaisesti tehtäviin ilmoituksiin, joilla lain 52 §:n perusteella huomattavan markkinavoiman yritykseksi määrätyt teleyritykset ilmoittavat aikomuksistaan korvata tai poistaa käytöstä aiempaa verkkoaan.

2 § Toimitettavat tiedot

Ehdotetussa 2 §:ssä säädettäisiin niistä tiedoista, joita huomattavan markkinavoiman yrityksen tulisi liittää ilmoitukseensa. Säännökseen sisällytetty listaus ei olisi tyhjentävä. Liikenne- ja viestintävirasto voisi siten pyytää yritystä ilmoittamaan myös muita tietoja, jotka ovat tarpeen ilmoituksen käsittelyssä. Säännöksen tavoitteena olisi varmistaa, että Liikenne- ja viestintävirasto saa ilmoituksessa riittävät tiedot, jotta se pystyy arvioimaan viestintäpalvelulain 81 c §:n nojalla mahdollisesti asetettavien velvollisuuksien tarpeellisuuden.

Viestintäpalvelulain 81 c §:n 4 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voi ennen ilmoitettua käytöstä poistamisen tai korvaamisen aloituspäivää asettaa päätöksellään huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuksia soveltaa läpinäkyvää aikataulua sekä irtisanomis- tai siirtymäaikaa koskevia ehtoja tai muita ehtoja verkkoa korvattaessa tai poistettaessa käytöstä, jos se on tarpeen kilpailun ja loppukäyttäjien edun turvaamiseksi. Jos Liikenne- ja viestintävirasto asettaa päätöksellään tässä momentissa tarkoitettuja velvollisuuksia, sen on tehtävä päätös velvollisuuksien asettamisesta vähintään kaksi kuukautta ennen ilmoitettua aloituspäivää, jos ilmoitus on toimitettu Liikenne- ja viestintävirastolle kuusi kuukautta ennen ilmoitettua aloituspäivää.

Viestintäpalvelulain 81 c §:n 5 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voi lisäksi ennen ilmoitettua aloituspäivää asettaa päätöksellään kohtuullisia velvollisuuksia sen varmistamiseksi, että saatavilla on vähintään vastaavanlaatuista vaihtoehtoisia tuotteita, joilla voi saada käyttöoikeuden aiemmat verkkoelementit korvaavaan parannettuun verkkoinfrastruktuuriin, jos se on tarpeen kilpailun ja loppukäyttäjien edun turvaamiseksi. Kilpailun ja loppukäyttäjien etu ei vaadi vaihtoehtoisten tuotteiden saatavuutta etenkin tilanteessa, jossa käytöstä poistettava tai korvattava verkko ei ole ollut tosiasiallisesti käytössä.

Ehdotetun pykälän mukaan ilmoitukseen tulisi ensinnäkin liittää ne tiedot, jotka on mainittu viestintäpalvelulain 81 c §:n 3 momentissa. Tällaisia ovat riittävä tieto korvaamista tai poistamista suunnittelevasta huomattavan markkinavoiman yrityksestä, poistettavasta tai purettavasta verkosta sekä suunnitelluista toimenpiteistä. Lisäksi ehdotettu pykälä sisältäisi kuusikohtaisen listauksen tiedoista, joita ilmoitukseen tulisi liittää.

Ehdotetun 1 §:n 1 kohdan mukaan ilmoitukseen tulisi liittää yrityksen nimi, yhteystiedot ja y-tunnus. Ehdotetun 2 kohdan mukaan ilmoitukseen tulisi liittää käytöstä poistettavan tai korvattavan verkon suunniteltu korvaamisajankohta tai poistamisajankohta. Tieto olisi tarpeellinen, sillä ilmoitus purkamisesta tulee viestintäpalvelulain mukaan tehdä lähtökohtaisesti kuusi kuukautta ennen suunniteltua poistamista. Jos huomattavan markkinavoiman yritys on noudattanut kuuden kuukauden määräaika, tulee Liikenne- ja viestintäviraston antaa asiaan liittyvä mahdollinen päätös viimeistään kaksi kuukautta ennen suunniteltua käytöstä poistamista tai korvaamista.

Ehdotetun 3 kohdan mukaan ilmoituksessa tulisi esittää käytöstä poistettavan tai korvattavan verkon maantieteellinen peittoalue ensisijaisesti kiinteistökohtaisesti paikkatietona. Tällöin huomattavan markkinavoiman yritykset syöttäisivät tiedot Liikenne- ja viestintäviraston tiedonkeruujärjestelmään joko osoitteilla, koordinaateilla tai rakennustunnuksen avulla. Vaihtoehtoisesti tulevaisuudessa tiedon voisi esittää myös karttamuotoisena paikkatietoja, josta ilmenee verkon tarkka sijainti. Tällöin huomattavan markkinavoiman yritykset voisivat hyödyntää Liikenne- ja viestintäviraston tiedonkeruujärjestelmän karttapiirototyökalua tai tehdä paikkatietosovelluksella kartan purettavan verkon alueesta, jolloin olisi käytettävä TM35FIN-tasokoordinaatistoa. Tieto käytöstä poistettavan tai korvattavan verkon sijainti olisi merkityksellinen sen arvioinnissa, edellyttääkö kilpailu ja loppukäyttäjien edun turvaaminen mahdollisten velvollisuuksien asettamista alueella.

Ehdotetun 4 kohdan mukaan ilmoituksessa tulisi esittää tiedot käytöstä poistettavan tai korvattavan verkon liittymäteknikasta, vuokratuista tilaaja-, bitstream- ja virtuaalisista tilaajayhteyksistä ja niiden käyttäjistä sekä loppuasiakkaiden lukumäärästä. Bitstream-tukkutuotteella tarkoitetaan viestintäverkon kapasiteetin vuokrausta. Bitstream-markkina on merkityksellisistä markkinoista annetun komission suosituksen mukaan säännelty tukkutuote markkinalla 3b eli keskustason kiinteään verkkoon pääsyn tukkumarkkina. Virtuaalinen tilaajayhteys (eli VULA, Virtual Unbundled Local Access) on puolestaan tarkoitettu tilanteisiin, joissa fyysistä tilaajayhteyttä ei ole mahdollista vuokrata. Se on säännelty tukkutuote markkinalla 3a eli komission nykyisen markkina-suosituksen mukainen paikallistason kiinteään verkkoon pääsyn tukkumarkkina.)

Viestintäpalvelulain 81 c §:n 4 ja 5 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa pykälässä säädettyjä velvollisuuksia, jos se on tarpeen kilpailun ja loppukäyttäjien edun turvaamiseksi. Lain 5 momentin mukaan kilpailun ja loppukäyttäjien etu ei vaadi vaihtoehtoisten tuotteiden saatavuutta etenkin

tilanteessa, jossa käytöstä poistettava tai korvattava verkko ei ole ollut tosiasiallisesti käytössä. Lain 5 momentti edellyttää asetettavilta velvollisuuksilta kohtuullisuutta. Kohtuullisuutta koskevassa arvioinnissa tulisi esimerkiksi arvioida, olisiko purettavalla keskitinalueella käytössä vain yksittäisiä yhteyksiä. Arvioitaessa sitä, onko purettava verkko ollut käytössä, tulisi arvioida sekä sitä, onko käyttöoikeustuote ollut käytössä, että onko teleyritys itse tarjonnut sillä yhteyksiä loppukäyttäjille.

Ehdotetun 5 kohdan mukaan ilmoitukseen tulisi liittää tieto vaihtoehtoisten tai korvaavien tuotteiden saatavuudesta ja ominaisuuksista olemassa olevan verkon alueella. Ilmoitukseen liitettäviä ominaisuuksia olisivat liittymätekniikka, vähimmäisliittymänopeus, toimitusaika sekä hinta eriteltynä siten, että siitä selviäisi kytkentähinta ja kuukausimaksu. Tiedot olisivat oleellisia, sillä Liikenne- ja viestintäviraston tulisi arvioida tarve asettaa velvollisuuksia sen varmistamiseksi, että saatavilla on vähintään vastaavanlaatuisia vaihtoehtoisia tuotteita. Arvioitaessa kilpailun ja loppukäyttäjien etua tulisi huomioida, että markkinoiden kilpailudynamiikkaan tietyillä markkinoilla sekä loppukäyttäjien palveluiden saatavuuteen vaikuttavat myös muut kuin kyseisille markkinoille kuuluvat palvelut. Näin ollen kilpailun ja loppukäyttäjien etua arvioitaessa tulisi kiinnittää huomiota myös langattoman laajakaistan saatavuuteen alueella, jolla aiempaa infrastruktuuria ollaan poistamassa käytöstä.

Ehdotetun 6 kohdan mukaan ilmoitukseen tulisi liittää tieto siitä, onko ilmoituksen tekijä yleispalveluyritys tai sijaitseeko olemassa oleva verkko yleispalvelualueella. Yleispalvelulla tarkoitetaan viestintäpalvelulain 85 §:n 1 momentin mukaan yleisten puhelinpalvelujen ja tarkoituksenmukaisen internetyhteyden tarjontaa tietyssä vakinaisessa asuin- tai sijaintipaikassa sekä yleisen numero- palvelun ja puhelinluettelopalvelun tarjontaa. Pykälän 2 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirastolla on päätöksellään nimettävä yksi tai useampi teleyritys yleispalvelun tarjonnan takaamiseksi tietyllä maantieteellisellä alueella. Yleispalvelun toteutumisen varmistamisen kannalta olisi olennaista tietää, onko verkon purkua suunnitteleva yritys alueella yleispalveluyritys.

Asetuksen voimaantulo

Asetuksen on tarkoitus tulla voimaan xx päivänä xxkuuta 20xx.

Asian valmistelu

Luonnos asetukseksi oli liitteenä hallituksen esityksessä HE 98/2020 vp. Lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö pyysi asetusluonnoksesta lausuntoja xx.xx.-xx.xx. Asetusehdotus oli avoimesti lausuttavana lausuntopalvelu.fi-sivulla.

(täydennetään)

Esitys

Liikenne- ja viestintäministeriö esittää, että valtioneuvosto antaa asetuksen huomattavan markkinavoiman yrityksen aikaisemman verkon korvaamisesta tai käytöstä poistamisesta edellä esitetyllä tavalla.